

KINNITATUD

Kaitseliidu ülema

10.detsembri 2014. a

käskkirjaga nr K-0.2-
4.1/14/23580V „Väljaõppe
tehnoloogia kursuse
õppekava kinnitamine“

VÄLJAÕPPE TEHNOLOOGIA KURSUS

Õppekava

TIITELLEHE PÕÖRE

Kava koostajad:

Auaste ja nimi	struktuuriüksus	ametikoht
Aivar Pilv	Kaitseliidu Kool	Teadmus- ja arendusjaoskonna juhataja

Lisaks osalesid õppekava väljatöötamisel või andsid ekspertavamuse:

Auaste ja nimi	struktuuriüksus	ametikoht
Riina Kütt	Naiskodukaitse Tallinna ringkond	tegevliige

Sissejuhatus

Kaitseliit on Kaitseliidu seaduse sõnastuses Kaitseministeeriumi valitsemisalas tegutsev vabatahtlik, sõjaväelisel korraldatud, relvi valdav ja sõjaväeliste harjutustega tegelev riigikaitseorganisatsioon, mis oma eesmärgi saavutamiseks korraldab oma liikmetele sõjaväelist väljaõpet järgides kaitseväge juhataja poolt kehtestatud nõudeid ja korda

Kaitseväge juhataja poolt kehtestatud kord ehk kaitseväge ja Kaitseliidu väe- ja allüksuste väljaõppe eeskirja esimene punkt määrab, et väljaõppe korraldamise aluseks kasutatakse süsteemse lähenemise mudelit, mis koosneb neljast peamisest etapist: analüüsimine, kavandamine, läbiviimine ja hinnangu andmine. Väljaõppetehnoloogia õppekava alusel läbiviidav kursus on suunatud just analüüsi ja kavandamise etappides tegutsejatele/vastutajatele.

Väljaõppe tehnoloogia all mõistetakse isikkoosseisu väljaõppes rakendatavate süsteemide, tehnoloogiate ja vahendite arendamist, hindamist ja juhtimist saavutamaks teatud tööfunktsiooni täitmiseks kehtestatud standard.

Sõna tehnoloogia tuleb kreekakeelsest sõnast **techné**. Otsetõlkes tähendaks see sõna osavust või meisterlikkust, kuid üldisemalt viitab see mitmekesistele protsessidele ja teadmiste kogule, mida inimesed kasutavad inimvõimete avardamiseks ning inimeste (organisatsioonide) vajaduste ja soovide rahuldamiseks.

Väljaõppe tehnoloogiline mudel on väljaõppe probleemi lahenduse mudel. Mudeli algus ulatub 1980. aastatesse kus Florida Riiklik Ülikool sõnastas väljaõppe arendamistsükliid mis said ingliskeelsete sõnade algustähtedest lühendi ADDIE aga kasutatakse ka lühendit ISD. Väljaõppe tehnoloogia õppekava rakendamisel kasutatakse seda mudelit enamasti uute õppekavade välja töötamisel. Mudel koosneb kaheksast järjestikkusest komponendist, kus iga järgnev komponent on eelneva loogiline jätk ning kesksest juhtimiskomponendist. Loogilisuse tagamiseks tuleb tegutsemisel lähtuda mudelis esitatud tegevusjärjekorrast.

Õppekava läbimise ajal luuakse lisaväärtusena Kaitseliidu ja tema eriorganisatsioonide koolitus- või väljaõppevajadustest tulenevad rakendatavad kursusekavad või hindamis- ja analüüsitulemustele tugineva väljaõppeplaan.

Väljakaõppe tehnoloogia õppekava esindab väljaõppe juhtimise koolitusvaldkonda.

Kooskõlastajad:

Auaste ja nimi	struktuuriüksus	ametikoht

Revalveerijad:

Jrk.	Revalveerijad	Revalveerimisraporti kinnitamise käskkirja number ja kuupäev
1		
2.		

Kaitseliidu Kool, Alu.

ÕPPEKAVA

Õppekava nimetus

Väljaõppe tehnoloogia

Sihtgrupp

Kaitseliidu teenistujad ja vabatahtlikud, kelle ametikoha ülesanne on kavandada väljaõpet või kursusel väljatöötatava kursusekava teemavaldkonna praktik või ekspert.

Üldeesmärk

Õppekava rakendamine loob eeldused analüüsil põhineva väljaõppe kavandamissalaste praktiliste teadmiste arendamiseks, mille kaudu on võimalik kaasajastada Kaitseliidu väljaõppe vastavust süsteemse lähenemise mudeli rakendamisega.

Taotletav pädevus

Õppekava läbinul on kohene võimekus töögrupis ja edasi praktiseerides ka üksi, hinnata ja värskata olemasolevaid või välja töötada uusi väljundipõhiseid õppekavasid või väljaõppeplaanid, rakendades väljaõppe tehnoloogilist mudelit ning lähtudes kaasaegsetest õppimis- ja juhtimisteooriatest.

Õpiväljundid

Õppekava läbimise järel õppija lahendab väljaõppe kavandamise alaseid küsimusi (väljaõppeprobleemi) terviklikult kasutades töös väljaõppe tehnoloogilist mudelit ja töögrupi väliseid eksperte.

- koostab analüüsipõhise väljaõppeprobleemi keskmes oleva ametikoha või üksuse funktsioonikirjelduse;
- analüüsib väljaõppevajadust lähtudes õppija või üksuse õpetatuse profiilist;
- koostab väljaõppe probleemi lahendamiseks kavandamisdokumendid või väljaõppeplaanid kus on:
 - arvestatud organisatsiooni arengukavast ja ülesannetest tulenevaid vajadusi;
 - arvestatud täiskasvanud õppija eripära;
 - õppesisu arvestatuna kasutatava aja, inimese õppimise eripära ning unustamisega;
 - valitud õppemeetodid tagamaks õpitulemuste soovitud kvaliteeti;
 - analüüsitud mida, kuidas ja kui palju õpetada, et see oleks „alles“ ja kasutatav järgmisesse väljaõppeperioodi sisenemisel;

Sisu ja maht

Ained		Kaugõpe	Lähiõpe
1.	Analüüs	-	35
2.	Kavandamine	-	70
3.	Muud tegevused (sissejuhatused, kokkuvõtted, esitlused)	-	15
Ained kokku:		-	120
Õppepraktika:		-	
Õppekava kogumaht:		120 akadeemilist tundi	

Läbiviimise põhimõtted

Kursuse peamiseks õppemeetodiks on töötuba (workshop), mis võimaldab tekkida aktiivset, avatud suhtlemist ja tegevust soosivat keskkonnal. Võimalusel on igal töögrupil on oma juhendaja, kes toetab grupi tegevust hinnates nende töötulemust ja aidates grupil rakendada uusi teooriaid aitamaks neil jõuda töötulemuseni ning arusaamisele igaühe individuaalsetest võimetest ja erinevustest. Ühe õppegrupi suurus on kuni kolm inimest. Ühiselt osaletakse teooriatundides. Kursuslased täidavad oma õppimisprotsessi toetamiseks õpipäevikut. Kaasnevalt rakenduvad kursuslastel arvuti kasutamise, esitluse kavandamise ja esinemise oskused.

Õppekavale asumise nõuded

Ametikoht	Väljaõppeülem/pealik või väljaõppe kavandamise eest vastutav, eriala spetsialist,
Formaalharidus	keskharidus
Eelduskursused	INSTR, JUHT I; erialane pädevus
Hoiakud	hindab täiskasvanu- ja elukestvaõppe olemust, on valmis grupis õppimiseks.

Vastuvõtukatsed

-

Kontroll

Igapäevaselt teostatakse protsessikontrolli tööjärje jälgimist ning õpipäeviku täitmist kasutades. Kursuslase taotletava pädevuse saavutamist kontrollitakse läbi kursuse grupiliikmete ja grupi juhendaja poolt ning kahe individuaalse situatsioonülesande lahendamise kaudu. Individuaalse ülesande sisu on õppeküsümuse formuleerimine, sihtgrupi määratlemine, eesmärgi ja õpiväljundite ning läbiviimise põhimõtete sõnastamine kasutades väljaõppe tehnoloogilist mudelit.

Hindamine

Hindamine on kvalitatiivne. Hindamismeetoditeks on kollektiivne isehindamine ning hinnang valminud analüüsi ja kavandamisdokumentidele, mille annavad välised eksperdid.

Kursuslased hindavad enda pädevusi kursuse jooksul tehtud tegevustes ise, vastastikku kaasates grupiõpetajat. Tulemused kajastuvad tunnistuse lisas.

Kursusel taotletut põhipädevust hinnatakse koostöös grupijuhendaja ja kursuse ülema poolt neljasel skaalal. Hinnang kajastub tunnistuse lisas.

Põhipädevuse hindamise skaala:

- Kursuslasel jäi kursusel taotletav pädevus saavutamata.
- Kursuslane on võimeline juhendamisel töögrupi liikmena hindama ja revalveerima olemasolevaid või välja töötama uusi pädevus- ja väljundipõhiseid õppekavasid rakendades väljaõppe tehnoloogilist mudelit.
- Kursuslane on võimeline töögrupi liikmena hindama ja revalveerima olemasolevaid või välja töötama uusi pädevus- ja väljundipõhiseid õppekavasid rakendades väljaõppe tehnoloogilist mudelit ning lähtudes inimkesksetest õppimis- ja juhtimisteooriatest.
- Kursuslane on võimeline töögrupi liikmena hindama ja revalveerima olemasolevaid või välja töötama uusi pädevus- ja väljundipõhiseid õppekavasid rakendades

väljaõppe tehnoloogilist mudelit ning lähtudes inimkesksetest õppimis- ja juhtimisteooriatest.

Soovitame kursust Väljaõppetehnoloogia kursusele õpetajaks.

Kursusel valmivale töödokumendile annab vastavushinnangu lähteülesande andja ühena järgmistest:

- Töö vastab tellimusele ja võetakse vastu.
- Töö vajab täiendusi vähesel määral ja võetakse vastu.
- Töö vajab rohkelt täiendusi ja muudatusi. Töö ei kuulu üleandmisele.

Väljastatavad dokumendid

Õppekava läbinule väljastatakse Kaitseliidu Kooli tunnistus koos lisaga, millel on lõpphinnang saavutatud põhipädevusele ning käsitletud teemad.

Läbiviimise tingimused

Ühte, 20 inimest mahutavat standardvarustusega sh internet, klassiruumi ja viite grupiruumi, kus oleks internet, multimeediaprojektor ja vähemalt pabertahvel.

Lisandväärtusena tekkiva õppekava tekkeks on vaja lähteülesannet, mis sisaldab minimaalselt järgmist:

- Õppekava väljatöötamise põhjendus (muutused dokumentidest, organisatsioonile pandud ülesannetes, varasemale sarnasele väljaõppele antud hinnangud, muudest teguritest lähtuvad analüüsid jmt);
- Probleemi kirjeldus, mida loodava õppekavaga soovitakse lahendada;
- Ametikoha või üksuse üldnimetus;
- Väljaõppe üldeesmärk (kirjeldab soovitud tulemus ehk lõpp-pädevust)
- Missugusel tasemel funktsioonikirjeldust soovitakse välja töötada (F1, F2, F3)
- Milliseid dokumente soovitakse välja töötada (funktsioonikirjeldus, õppekava, jne...)
- Ajalised raamid väljaõppe läbiviimiseks (tundides)
- Eraldatud ressursid (kas ja milliseid lisavahendeid väljaõppe läbiviimiseks on mõeldud)
- Piirangud/ erilised tingimused, millega väljaõppe läbiviimisel tuleks arvestada;
- Seosed teiste projektidega: (Funktsiooni formaalsed lähetekohad, õpet mõjutavad normatiivdokumendid, uuenduse aluseks olevad hinnangud, analüüsid jmt materjali loetelu).
- Ekspertid, keda ülesande andja soovib kasutada kas koostajateks või nõustajateks;

Viited

Kaitseliidu seadus. (2013). Riigikogu: avaldatud Riigi teataja I, 20.03.2013, 1.

Kaitseväge ja Kaitseliidu väeüksuste ja allüksuste väljaõppe eeskiri. (2008). Tallinn: Kaitseväge juhataja käskkiri nr 196.

Kaitseliidu arengukava aastateks 2009-2013. (2009). Tallinn: Kaitseliidu Keskkogu otsus nr 0-2.1/99.

Rakenduspedagoogika õpik. (2002). Toim.A. Sirel, J. Haud. Tartu: Atlex

Õppetööksoovitav kirjandus

Bloomi taksonoomia. <http://www.hot.ee/taksonoomia/page3.html>

Education and Individual Training Directive. (2013). Belgium: Supermeheadquarters Allied Powers Europe.

Erelt, T. (2005). *Eesti ortograafia*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus

Kaitsejõudude pedagoogilised printsiibid. (1994). Kaitsejõudude peastaap.

Märja, T; Lõhmus, M; Jõgi, L. (2003). *Andragoogika, raamat õppimiseks ja õpetamiseks*. Tallinn: Ilo

Rakenduspedagoogika õpik. (2002). Toim.A. Sirel, J. Haud. Tartu: Atlex

Mõisted/lühendid

INSTR- instruktorikursus

JUP 1- juhtimine praktikas 1

JUP 2- juhtimine praktikas 2

Märkused

-

Revalveerimine

Õppekava revalveeritakse viitedokumentide muutumisel või iga nelja aasta järel. Revalveerimise eest vastutab Kaitseliidu Kool.

KINNITATUD

Kaitseliidu kooli juhataja
.....2014. a
käskkirjaga nr

ANALÜÜS

Ainekava

AINEKAVA- ANALÜÜS

Üldeesmärk

Õpiväljundid

- koostab analüüsipõhise väljaõppeprobleemi keskmes oleva ametikoha või üksuse funktsioonikirjelduse;
- analüüsib väljaõppevajadust lähtudes õppija või üksuse õpetatuse profiilist;
- analüüsitud mida, kuidas ja kui palju õpetada, et see oleks „alles“ ja kasutatav järgmisesse väljaõppeperioodi sisenemisel;

Arvestatav tulemus on:

vormikohaselt koostatud funktsioonikirjeldus, mille loetelu osale on hinnangu andnud vähemalt kümme valdkonna spetsialisti. Dokument on keeleliselt korrektne ja üheti mõistetav;

Väljaõppevajaduse analüüsis on arvestatud lähteülesannet, võimalike õppijate varasemat õpi- ja töökogemust, reaalselt vajalikku õppesisu. Kaasnevalt on koostatud väljatöötamisel oleva õppekavale asuja nõuded.

Sisu ja maht

Teemad		Kaugõpe	Statsionaarõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Funktsiooni analüüs ja kirjeldus	-	15	-
2.	Väljaõppevajaduse analüüs	-	15	-
3.	inimese õppimise eripära ning unustamine	-	5	-
4.	Muud tegevused (sissejuhatused, kokkuvõtted, esitlused)	-	5	-
Kokku:		40 akadeemilist tundi		

Läbiviimine

Juhendajate abiga korrastatakse arusaamasid funktsioonist, funktsiooni analüüsist ning kirjeldusest. Tutvutakse analüüsivõimalustega ning õppimine saab tegelikuks läbi kogemuse, kus töögrupis, ajurünnaku meetodil tuuakse välja ameti või üksuse funktsioonid, grupeeritakse ning täiendatakse neid dokumentidest saadava info põhjal. Teema lõppeb funktsioonikirjelduse vormistamisega.

Õppijad tutvuvad erinevate võimalustega väljaõppevajaduse analüüsimiseks, ning loovad tulevase õppija eelduste profiili lähtudes lähteülesandest.

Abistamaks õppijaid kogutud väljaõppevajaduse selekteerimisel käsitletakse teoorias inimese õppimise eripära ja unustamise asjaolusid.

Päeva lõppedes võimaldatakse õppijatel eelnenud tegevuste refleksiooni ja läbimõttlemist, mille tulemid kantakse õpipäevikusse.

Kontroll

Õpiväljundi saavutamise kontrollivahend on loodav dokument ning väljaõppevajaduse tabel. Protsessikontrolli teostatakse läbivalt grupiõpetaja poolt vaatluse teel ning igaõhtuste refleksiooni tulemite sisu jälgides.

Vahendid

Töögrupi ruumi sisustamiseks on vajalik staabikohver, valgetahvel, pabertahvel, arvuti ning videoprojektor.

Õppetööks soovitatav kirjandus

Education and Individual Training Directive. (2013). Belgium: Supermeheadquarters Allied Powers Europe.

Erelt, T. (2005). *Eesti ortograafia*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus

Kaitsejõudude pedagoogilised printsiibid. (1994). Kaitsejõudude peastaap.

Rakenduspedagoogika õpik. (2002). Toim.A. Sirel, J. Haud. Tartu: Atlex

Märkused

-

KINNITATUD

Kaitseliidu kooli juhataja
.....2014. a
käskkirjaga nr

KAVANDAMINE

Ainekava

AINEKAVA- KAVANDAMINE

Üldeesmärk

Õpiväljundid

- Koostab funktsiooni kirjeldusest, lähteülesandest ja väljaõppevajaduse analüüsist lähtudes väljaõppe kavandamise dokumendid.

Arvestatav tulemus on:

- vormikohaselt koostatud õppekava, ainekava(d) ning vastavalt vajadusele ainekontrollikava(d);
- dokumendid on keeleliselt korrektsed ja üheti mõistetavad ning moodustavad terviku;
- õpiväljundid on taksonoomilises hierarhias ning teadmisoüete väljendamisel on kasutatud sobivaid väljendverbe;
- kõik eesmärgid on kaetud selgete ja mõõdetavate kriteeriumitega aine või ainekontrollikavas.
- õppesisu ja –meetodite valik, mis on kooskõlas õppele eraldatud aja, realselt vajaliku ja täiskasvanud inimese õppimise eripäradega;
- õppesisu maht on elluviidav kooli vastavasisulistel ainekursustel omandatavaid meetodeid kasutades;
- õppe läbiviimise tingimused ja –vahendid on kavandatud vastavalt õppesisule ja taotletavatele õpiväljunditele;
- Hoiakute kavandamine lähtub organisatsiooni arengukavast ja on elluviidav tulenevalt kavandatava õppe sisust;

Sisu ja maht

Teemad		Kaugõpe	Statsionaarõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Eesmärgistamine	-	15	-
2.	Taksonoomia	-	15	-
3.	Täiskasvanud õppija	-	20	-
4.	Õppemeetodid ja vahendid	-	20	-
5.	Muud tegevused (sissejuhatused, kokkuvõtted, esitlused)	-	10	-
Kokku:		80 akadeemilist tundi		

Läbiviimine

Juhendajate abiga korrastatakse arusaamasid õppe kavandamise dokumentidest, nende olemusest ja vajadusest, eesmärkidest ja eesmärgistamisest, erinevatest õpikäsitlustest ning täiskasvanud õppija eripäradest. Tutvutakse erinevate taksonoomiatega ning nende rakendamise võimaluste ja tähtsusega. ning õppimine saab tegelikult läbi kogemuse, kus töögrupis jagatakse olemasolevat kogemust väljaõppe läbiviimisest ja üheskoos luuakse

praktiline teadmine kuidas see kogemus ja uus teadmine kavandamisdokumentidesse kaasata.

Õppijad tutvuvad/tuletavad meelde erinevaid õpikäsitlusi ning täiskasvanud õppija eripärasid.

Õppe ajal võimaldatakse õppijatel eelnenud tegevuste refleksiooni ja läbimõtlemit, mille tulemid kantakse õpipäevikusse.

Kontroll

Õpiväljundi saavutamise kontrollivahend on loodavad dokumendid Protsessikontrolli teostatakse läbivalt grupiõpetaja poolt vaatluse teel ning igaõhtuste refleksiooni tulemite sisu jälgides. Lõpliku hinnangu oma õppimise osas annavad õppijad ise. Loodud dokumentidele sobivushinnangu annab õppekava tellija.

Vahendid

Töögrupi ruumi sisustamiseks on vajalik staabikohver, valgetahvel, pabertahvel, arvuti ning videoprojektor.

Õppetööks soovitatav kirjandus

Bloomi taksonoomia. <http://www.hot.ee/taksonoomia/page3.html>

Education and Individual Training Directive. (2013). Belgium: Supermeheadquarters Allied Powers Europe.

Erelt, T. (2005). *Eesti ortograafia*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus

Kaitsejõudude pedagoogilised printsiibid. (1994). Kaitsejõudude peastaap.

Märja, T; Lõhmus, M; Jõgi, L. (2003). *Andragoogika, raamat õppimiseks ja õpetamiseks*. Tallinn: Ilo

Rakenduspedagoogika õpik. (2002). Toim.A. Sirel, J. Haud. Tartu: Atlex

Märkused

-